

Behandelbeperking

Contactgegevens Alrijne Ziekenhuis

Alrijne Ziekenhuis Leiden
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 517 8178

Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alrijne Ziekenhuis Alphen aan den Rijn
Meteoorlaan 4
2402 WC Alphen aan den Rijn
0172 467 467

Deze folder gaat over behandelbeperking. Als u in het ziekenhuis komt, wordt een onderzoek, operatie of behandeling met u overlegd. U kunt hierbij grenzen stellen aan uw behandeling: u kunt aangeven wat u wel wilt en niet wilt. Ook uw arts kan grenzen aangeven, bijvoorbeeld omdat de arts twijfelt of een behandeling nog wel zinvol is. We noemen dit een behandelbeperking.

Wanneer wordt een behandelbeperking afgesproken?

In een acute situatie moet een arts heel snel een beslissing nemen. In principe doen wij er altijd alles aan om patiënten te genezen. Zo zal een arts in principe altijd reanimeren, een patiënt overbrengen naar de Intensive Care of een patiënt beademen.

Maar er kunnen redenen zijn voor de arts om dit niet te doen. Er is dan namelijk gesproken over behandelbeperkingen. Dit kan zijn:

- omdat u zelf niet wilt dat bepaalde behandelingen worden toegepast of;
- omdat de arts heeft vastgesteld dat het een zinloze medische handeling is.

In beide gevallen bespreekt u (als patiënt of als wettelijk vertegenwoordiger) samen met uw arts de behandelbeperkingen en maakt u daar afspraken over.

Wanneer spreken we van een zinloze medische handeling?

Het kan zijn, dat de patiënt zo ziek of ernstig gewond is, dat de arts verwacht dat de behandeling niet het gewenste resultaat zal hebben. De patiënt kan bijvoorbeeld korte tijd na de behandeling alsnog overlijden. Ook kan het zijn dat de toestand van de patiënt na de behandeling zo slecht zal zijn, dat de arts betwijfelt of de behandeling nog wel zinvol is. De arts zal een beslissing hierover bespreken met de patiënt en/of met de familie van de patiënt.

Welke behandelbeperkingen zijn er?

Een bekend voorbeeld van een behandelbeperking is niet reanimeren. Er zijn ook andere behandelbeperkingen. De meest bekende beperkingen zijn:

- niet reanimeren: na hartstilstand geen pogingen meer doen om het hart weer op gang te brengen;
- niet meer beademen: de ademhaling niet kunstmatig overnemen met een beademingsmachine;
- niet naar de Intensive Care: geen opname op de Intensive Care voor zeer intensieve zorg;
- niet naar de hartbewaking;
- geen dialyse: geen bloedspoeling bij uitval van de nieren;
- geen operaties;
- geen cardiostimulantia: geen medicijnen om het hart te stimuleren;
- geen bloedproducten/bloedtransfusie;
- geen antibiotica: geen medicijnen tegen infecties die worden veroorzaakt door bacteriën;
- abstineren: geen levensverlengende handelingen. Alleen een behandeling die is gericht op comfort, zoals pijnbestrijding.

Redenen voor behandelbeperkingen

De redenen om te besluiten tot een behandelbeperking zijn heel persoonlijk. We geven u een aantal voorbeelden:

- Ernstig zieke patiënten met zeer hoge leeftijd en zeer weinig kans op genezing, kunnen besluiten tot niet reanimeren, niet kunstmatig beademen etc.
- Jehova's getuigen wijzen op levensbeschouwelijke gronden transfusie van donorbloed (en eiwitproducten gewonnen uit donorbloed) af. Daarom kan een Jehova's getuige besluiten tot geen bloedproducten/geen bloedtransfusie.
- Bij ernstige zieke patiënten kan de arts soms aangeven dat opname op de Intensive Care niet zinvol is, omdat dit de kansen op overleving niet zal verbeteren. Opname op de Intensive Care zou dan alleen maar het lijden van de patiënt verergeren, zonder dat dit de kans op genezing vergroot. In dat geval wordt de behandelbeperking 'niet naar de Intensive Care' genoteerd.
- Bij een patiënt met een uitgebreid uitgezaaide kwaadaardige ziekte, die niet meer op behandeling reageert, kan het zijn dat het niet zinvol meer is om nieuwe problemen (zoals infecties) nog te behandelen.
- Voor zeer hoogbejaarde patiënten kunnen nieuwe belastende behandelingen (zoals opname op een Intensive Care of nierfunctievervangende behandeling) te zwaar en weinig zinvol zijn.

Wanneer kan ik een behandelbeperking bespreken?

Bent u bij Alrijne ziekenhuis onder behandeling voor een bepaalde aandoening? Dan kunt u altijd met uw arts praten over wat u wilt dat er gebeurt als u moet worden opgenomen in het ziekenhuis. Ook bij opname wordt dit altijd met u besproken. Ligt u langere tijd in het ziekenhuis, of verandert uw gezondheidstoestand, dan zal de arts deze vraag opnieuw aan u stellen. In bepaalde gevallen zal uw arts het initiatief nemen om met u over behandelbeperkingen te praten. Dit gebeurt in ieder geval bij een acute opname in het ziekenhuis. U mag ook altijd zelf kenbaar maken aan de arts hoe u over een behandelbeperking denkt. Het kan heel moeilijk zijn om over dit onderwerp te praten. Toch is het belangrijk dat een arts weet wat uw wensen zijn. Zo'n afspraak kan niet meer gemaakt worden op het moment dat er een acute situatie plaatsvindt.

Een afspraak maken om niet te reanimeren of een andere behandeling niet in te zetten, is niet eenvoudig. Het is belangrijk dat u hier als patiënt vroegtijdig over nadenkt en eventueel overlegt met uw familie en met uw behandelend arts. U kunt hiervoor ook apart een afspraak maken met uw arts.

Wat doet Alrijne Ziekenhuis met mijn besluit?

Het besluit om een bepaalde behandeling niet te willen, bespreekt u met uw behandelend arts. De arts legt de afgesproken behandelbeperking(en) en eventuele latere wijzigingen vast in het elektronische patiënten dossier (EPD). Alle zorgverleners binnen Alrijne ziekenhuis kunnen dit dossier raadplegen. Wat u op de polikliniek heeft afgesproken, is op deze manier ook zichtbaar als u wordt opgenomen. U blijft verzekerd van optimale zorg, wat u ook beslist.

Na opname krijgt uw huisarts per elektronische post een ontslagbrief. In deze ontslagbrief staan onder meer de afgesproken behandelbeperkingen.

Wilsverklaring

Het is ook mogelijk en verstandig om een behandelbeperking onder bepaalde situaties in een wilsverklaring vast te leggen. In zo'n verklaring beschrijft u onder welke omstandigheden u bijvoorbeeld niet gereanimeerd, beademd of iets dergelijks wilt worden. Zorg ervoor dat uw verklaring compleet is: een arts mag uitsluitend gehoor geven aan een duidelijke, gedateerde en ondertekende verklaring.

Wie neemt de beslissing?

Bij de vraag wie de beslissing neemt, maken we onderscheid tussen de wilsbekwame en de wilsonbekwame patiënt. Een wilsbekwame patiënt mag zelf beslissingen maken. Zo niet, mag een vertegenwoordiger de belangen van de patiënt behartigen. Voor meer informatie hierover, kunt u de folder Wilsonbekwaamheid lezen.

Intrekken besluit

Een besluit om niet te behandelen, kan ieder moment ingetrokken worden:

- De patiënt kan zelf terugkomen op zijn of haar besluit.
- Als de gezondheidstoestand van de patiënt verbetert, kan de behandelend arts het besluit herroepen. Hij dient in dat geval de patiënt weer op de hoogte te brengen van zijn besluit.

Uitzondering op niet-reanimeren besluit

In sommige situaties kan direct handelen, wanneer een hart- of ademstilstand ontstaat als direct gevolg van een medische interventie, leiden tot snel en restloos herstel. In deze situaties kan door de betrokken artsen worden afgeweken van het niet-reanimeren besluit als:

- een hart- of ademstilstand ontstaat als direct gevolg van een medische interventie in een gemonitorde omgeving zoals bijvoorbeeld een OK-complex of IC,
- waarbij het personeel dat de interventie uitvoert ALS (Advanced Life Support) geschoold is en direct zelf kan handelen om de gevolgen ongedaan te maken en
- deze complicatie met grote kans van slagen binnen korte tijd ongedaan gemaakt kan worden.

Bij het afspreken van een behandelbeperking of het ondergaan van een ingreep bij een al langer bestaande niet-reanimeer afspraak zal de arts deze uitzondering met u bespreken.

Vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u altijd terecht bij uw behandelend arts of de verpleegkundige.

Over Alrijne Zorggroep

Op onze locaties in Leiden, Leiderdorp, Alphen aan den Rijn, Katwijk en Sassenheim, bieden wij de beste zorg dichtbij aan iedere patiënt. En dat doen we samen: met patiënten die de regie over hun eigen leven voeren, met deskundige en betrokken medewerkers, in samenwerking met huisartsen en andere zorgverleners. Voor meer informatie over Alrijne Zorggroep kunt u terecht op www.alrijne.nl. Volg ons ook op Twitter, Instagram en Facebook.